

Konferencija *Pravo na pristup informacijama i njegova ograničenja u europskom demokratskom društvu*

UDK 342.732:087.7(4)(047)

CROATIAN AND COMPARATIVE PUBLIC ADMINISTRATION

Dana 29. svibnja 2014. u Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH održana je konferencija *Pravo na pristup informacijama i njegova ograničenja u europskom demokratskom društvu*. Konferenciju je organizirala povjerenica za informiranje uz potporu Britanskog veleposlanstva u Zagrebu, a svrha joj je bila razmatranje problema razgraničenja između javnih i drugih zaštićenih informacija, kao i utvrđivanje trendova i komparativne prakse u europskim državama, s posebnim naglaskom na test javnog interesa te ulogu povjerenika za informiranje u jačanju transparentnosti.

Nakon što je dr. sc. Anamarija Musa, povjerenica za informiranje Republike Hrvatske, uvodnim izlaganjem otvorila konferenciju, prezentaciju na temu *Pravo na pristup informacijama i njegova ograničenja u Škotskoj* održao je prof. dr. sc. Kevin Dunion, prvi škotski povjerenik za informiranje u periodu od 2003. do 2012. Okupljene je upoznao s institucijom povjerenika za informiranje i ostvarivanje pristupa informacijama u Škotskoj te je iznio nekoliko najznačajnijih primjera iz prakse. Ujedno je naglasio kako dobar zakonodavni okvir nije uvijek jamac efikasnog ostvarivanja prava na pristup informacijama, već je jednako bitna promocija navedenog prava i edukacija službenika javnopravnih tijela i građana da bi se razvila svijest o važnosti transparentnog i otvorenog društva.

Sljedeća je izlagala Jasna Duralija, savjetnica u Uredu povjerenice za informiranje Republike Slovenije, na temu *Pravo na pristup informacijama i njegova ograničenja u Sloveniji*. U svome izlaganju predstavila je zakonodavni okvir pristupa informacijama u Sloveniji, iz čega je bila vidljiva njegova sličnost sa zakonodavnim okvirom u Hrvatskoj. Ujedno je prezentirala nekoliko zanimljivih primjera provedbe testa razmjernosti i javnog interesa te je pokazala kako su pojedini slučajevi zlouporabe prava na pristup informacijama utjecali na izmjenu zakonske regulative uvođenjem odredbe o zahtjevima šikanoznog značaja.

Marko Krištof, ravnatelj Državnog zavoda za statistiku, upoznao je prisutne s ostvarivanjem prava na pristup informacijama sukladno propisima o državnoj statistici te je naglasio važnost dostupnosti statističkih podataka, ali i na podjednaku važnost zaštite povjerljivih podataka.

Siniša Gudlin, pomoćnik predstojnika Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS), održao je prezentaciju o tajnosti podataka kao ograničenju prava na pristup informacijama. Upozorio je na činjenicu da svaki tajni podatak nije ujedno klasificirani podatak sukladno odredbama Zakona o tajnosti podataka, već treba razlikovati i službenu, profesionalnu i poslovnu tajnu. Spomenuo je i utjecaj koji mišljenja UVNS-a imaju na ostvarivanje prava na pristup informacijama u slučajevima kada je informacija klasificirana stupnjem tajnosti, a istaknuo je i važnost izmjene zakonske regulative koja se odnosi na tajnost podataka.

Doc. dr. sc. Tereza Rogić Lugarić sa Pravnog fakulteta u Zagrebu održala je prezentaciju na temu *Porezna tajna kao ograničenje prava na pristup informacijama* u kojoj je komparirala nekoliko modela uređenja instituta porezne tajne te je istaknula da su mnoge države svojim ustavima zajamčile poreznom obvezniku zaštitu njegovih podataka. Osvrnula se i na problematiku objave lista poreznih dužnika, tzv. *lista srama*, te je analizirala opravdanost objave tih lista sa stajališta pristupa informacijama.

Dr. sc. Marko Jurić sa Pravnog fakulteta u Zagrebu održao je predavanje na temu *Osobni podaci kao ograničenje prava na pristup informacijama*. Naglasio je da pravo na pristup informacijama i pravo na zaštitu osobnih podataka predstavljaju temeljna ljudska prava te se prilikom njihova ostvarivanja treba pronaći određena ravnoteža. Predstavio je domaću i europsku regulativu koja se odnosi na ostvarivanje obaju spomenutih prava te je ujedno objasnio primjenu testa razmjernosti i javnog interesa.

Dubravka Dolenc, zamjenica ravnatelja Agencije za zaštitu osobnih podataka, izlagala je o osobnim podacima kao ograničenju prava na pristup in-

formacijama posebno se osvrćući na tzv. *pravo na zaborav*, koje u vremenu tehnološkog napretka predstavlja nužnost kako bi se zaštitila druga prava, poput prava na ugled, čast i dostojanstvo. Iznijela je nekoliko zanimljivih primjera iz prakse AZOP-a, a prezentaciju je zaključila analizom kontroverznog slučaja Gonzales protiv Googlea.

Prof. dr. sc. Igor Gliha sa Pravnog fakulteta u Zagrebu održao je prezentaciju na temu *Intelektualno vlasništvo kao ograničenje prava na pristup informacijama*. Osim što je analizirao pojedine odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama, prikazao je i europske propise koji se odnose na intelektualno vlasništvo te na pristup i ponovnu uporabu informacija.

Jozo Ivanović, pomoćnik ravnateljice Hrvatskog državnog arhiva, izlagao je o ostvarivanju prava na pristup informacijama sukladno propisima o arhivistici. Naglasio je da postoji dosta nepodudarnosti između propisa koji se odnose na arhivistiku i ostalih propisa kojima se štite pojedinačna prava, poput intelektualnog vlasništva, osobnih podataka, klasificiranih podataka i sl. Ujedno je istaknuo da bi se pristup informacijama koje se nalaze u arhivima trebao ostvarivati temeljem posebnih propisa arhivistike kako ne bi bilo zapreka i ograničenja, naročito prilikom provođenja znanstvenog istraživanja.

Toni Gabrić, novinar i osnivač Udruge za nezavisnu medijsku kulturu, u svojem se izlaganju osvrnuo na medije i pristup informacijama. Iznio je statističke podatke iz kojih se vidi da se vrlo mali postotak novinara koristi odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama i Zakona o medijima zbog sporosti sustava i dugotrajnog čekanja informacije. Nakon istraživanja provedbe prava na pristup informacijama u Hrvatskoj, odnosno nakon stotinjak poslanih zahtjeva za pristup informacijama različitim tijelima javne vlasti, zaključio je da je najveći problem šutnja administracije, da tijela javne vlasti uglavnom ignoriraju provedbu testa razmjernosti i javnog interesa te da ne donose rješenja kojima uskraćuju informaciju. Naglasio je kako bi trebalo povećati proračun povjerenice za informiranje te da bi povjerenica za informiranje trebala biti zadužena za nadzor Zakona o medijima.

Natalija Mirković, udruga GONG, održala je izlaganje na temu civilnog društva i pristupa informacijama. Budući da GONG već duži niz godina provodi istraživanja vezana uz provedbu prava na pristup informacijama, pohvalila je napredak tijela na nacionalnoj razini, međutim naglasila je da i dalje postoje određeni problemi vezani uz ostvarivanje prava na pristup informacijama na lokalnoj razini. Kao daljnje probleme istaknula je nepro-

vođenje testa razmjernosti i javnog interesa te pogrešnu upotrebu instituta poslovne tajne prilikom uskraćivanja pristupa informacijama. Upozorila je da tijela javne vlasti još nisu potpuno usvojila odredbe koje se odnose na proaktivnu objavu informacija.

*Hrvoje Vindakijević**

* Hrvoje Vindakijević, savjetnik u Uredu povjerenice za informiranje Republike Hrvatske (civil servant-adviser in the Information Access Commissioner Office, hrvoje.vindakijevic@pristupinfo.hr)